

Tematica examenului de licență
Specializarea: Pedagogia Învățământului Primar și Preșcolar
Anul universitar 2020-2021

Elemente de psihopedagogie școlară

1. Finalitățile educației

- a) Definirea și analiza operațională a conceptelor: *finalitate, ideal, scop, obiective, competențe*
- b) Taxonomia finalităților. Criterii și sisteme de referință: macro-micro (finalități de sistem – finalități de proces);

2. Stadiile de dezvoltare psihică.

- Dezvoltarea psihică în perioada antepreșcolară (1-3 ani)
- Dezvoltarea psihică în perioada preșcolară (4-6 ani)
- Dezvoltarea psihică în perioada școlarului mic (7-10 ani)

3. Probleme teoretice și practice ale curriculumului

- a) Analiza conceptelor: curriculum, arie curriculară, conținut al învățământului, situație de învățare, curriculum centrat pe competențe
- b) Tipuri de curriculum: core curriculum (de bază, trunchi comun) - curriculum la decizia școlii; obligatoriu - opțional; formal - nonformal; național-local
- c) Orientări și practici noi în organizarea curriculumului: interdisciplinaritate, organizare modulară, organizare de tip integrat, curriculum diferențiat și personalizat
- d) Produsele curriculare: planul-cadru, programele școlare, manualele, materialele-suport (ghiduri, portofolii, culegeri, manualul profesorului, suporturi multimedia, softuri educaționale etc.)

4. Procesul de învățământ - sistem și funcționalitate

- a) Procesul de învățământ: concept, structură, funcții, dimensiuni, caracteristici, procesualitate internă, modele explicativ-interpretative. Procesul de învățământ ca interacțiune dinamică între predare, învățare și evaluare
- b) Condiții și factori de creștere a eficienței procesului de învățământ. Organizarea activității didactice la nivelul clasei, inclusiv în regimul simultan și în mediul virtual

5. Proiectarea didactică

- a) Definirea și operaționalizarea conceptului
- b) Niveluri ale proiectării didactice
- c) Caracteristicile proiectării didactice la nivel micropedagogic (planificarea calendaristică, proiectarea unităților de învățare, proiectarea lecției/activității)
- d) Instrumente de proiectare didactică

6. Strategiile didactice

- a) Delimitări conceptuale, componente (metode, procedee, tehnici, forme de organizare și mijloace didactice), taxonomii
- b) Metodologia didactică. Metodele didactice: definiții, clasificări, descrieri, exemplificări. Metodologia activizantă – valențe formative
- c) Mijloacele de învățământ: definiție, clasificare, integrare în activitatea didactică. Noile Tehnologii de Informare și Comunicare (NTIC) și posibilități de utilizare a lor în cadrul procesului de învățământ

7. Predarea. Orientări contemporane în teoria și practica predării

- a) Conceptul de predare; predarea ca activitate de organizare și conducere a situațiilor de

învățare

b) Strategii și stiluri de predare. Relațiile între predare, învățare și evaluare; rolul feed-backului în optimizarea predării

8. Învățarea școlară. Orientări contemporane în teoria și practica învățării școlare

a) Conceptele de învățare în sens larg și de învățare școlară. Forme, tipuri și niveluri de învățare

b) Orientări principale în teoriile contemporane ale învățării și relevanța lor pentru instruirea școlară

c) Factori cognitivi și noncognitivi ai învățării.

9. Instruirea. Teorie, metodologie

a) Delimitări conceptuale: *învățare – instruire – formare, metodologie, metodă, procedeu, mijloc didactic*

b) Sistemul metodelor de învățământ

c) Forme de organizare a instruirii: frontal, grupal, individual

10. Evaluarea în procesul de învățământ și educație

a) Definierea și analiza conceptului de *evaluare didactică*. Operațiile evaluării (măsurarea, aprecierea-decizia)

b) Forme / tipuri de evaluare didactică: inițială, continuă/formativă, finală/sumativă

c) Metode de evaluare. Instrumente de evaluare. Tipologia itemilor (definiție, clasificare, caracteristici, avantaje și dezavantaje/limite în utilizare)

Elemente de pedagogie preșcolară

1. **Educația timpurie** – dimensiune a îngrijirii pentru dezvoltare; alternative educaționale în educația timpurie; tranziția de la grădiniță la școală;
2. **Educabilitatea și factorii dezvoltării psihice**: definirea conceptelor, evidențierea rolului fiecărui factor, modalități și repere în evaluarea dezvoltării psihice la vârste timpurii.
3. **Învățarea la vârste timpurii**: noi semnificații și extensii ale conceptului de învățare la vârste timpurii (învățarea prin proiecte, principiile Planului Dalton, Flipped Learning); forme ale învățării la vârste timpurii; condiții interne ale învățării la vârste timpurii (factori cognitivi și noncognitivi) și externe (personalitatea cadrului didactic, mediul educațional din grădiniță, mediul familial, factorii ergonomici și de igienă a învățării). învățarea centrată pe copil (valorificarea unor teorii psihologice ale învățării ca modele de instruire adaptate la specificul vârstei preșcolare).
4. **Copiii cu CES în grădiniță**: categorii de copii cu CES, educația timpurie incluzivă; servicii și practici integrate și incluzive în grădiniță; colaborarea cu familia și cu alți profesioniști
5. **Curriculum pentru educație timpurie**: principii și valori, finalități, plan de învățământ, categorii de activități de învățare, domenii de dezvoltare, domenii experiențiale, organizarea și amenajarea spațiului educațional, rolul centrelor de interes/ariilor de stimulare;

6. **Proiectarea didactică – specificul proiectării didactice în grădiniță:** lectura personalizată a programelor, planificarea tematică anuală, planificare calendaristică săptămânală, proiectele tematice, proiect de activitate didactică (tema, scop, obiective operaționale, evenimente didactice);
7. **Organizarea activităților de învățare în educația timpurie:** tipuri, importanță, specific, organizare, desfășurare, evaluare: activități pe domenii experiențiale, jocuri și activități didactice alese, activități de dezvoltare personală, activități integrate, activități monodisciplinare, activități opționale, activități extrașcolare; mediul educațional, ambianța psiho-relațională, modalități de organizare a grupei, modele de aranjare spațială a grupei, specificul activităților cu grupa combinată.
8. **Jocul în educația timpurie:** definirea jocului și specificul lui în preșcolaritate; relația joc- dezvoltare-învățare; jucăria și valorificarea ei în educația timpurie; funcțiile jocului; tipuri de jocuri (joc de rol, joc didactic, joc senzorial, joc de construcție, joc de mișcare, joc muzical, joc de masă, joc logico-matematic, jocul în aer liber, etc.- specificul fiecăruia la vârsta preșcolară, cerințele și condițiile de aplicare);
9. **Modalități specifice de realizare a activităților didactice în educația timpurie:** memorizare, convorbire, povestire și repovestire, lectura educatoarei, lectura după imagini, dramatizarea, audiția, joc didactic, exercițiu cu material individual, joc-exercițiu, joc cu text și cânt, joc muzical, joc de mișcare, joc de creație, audiție, pictură, desen, modelaj, colaj;
10. **Evaluarea în educația timpurie:** specificul formelor de evaluare în educație timpurie (evaluare inițială, evaluare formativă/ continuă, evaluare sumativă/ cumulativă), metode și instrumente de evaluare - tradiționale și moderne (observația sistematică, convorbirea cu scop evaluativ, analiza produselor activității, portofoliul copilului.); repere în evaluarea din educația timpurie; valorificarea rezultatelor evaluării (fișe de apreciere a progresului, caietul de observații).

Bibliografie generală orientativă

- ✓ Albușescu, I., Catalano, H. (coordonatori). (2019). *Sinteze de pedagogia învățământului primar. Ghid pentru pregătirea examenelor de titularizare, definitivat și gradul didactic II*, București: Editura Didactica Publishing House.
- ✓ Albușescu, I., Catalano, H.(coordonatori).(2020). *Sinteze de pedagogie generală. Ghid pentru pregătirea examenelor de titularizare, definitivat și gradul didactic II*, București: Editura Didactica Publishing House.
- ✓ Balcanu A.D., Mîrzanca M.R. (2019). *Studiu privind alternativele educaționale existente în sistemul de învățământ preuniversitar din România*. Cap. 2.1., 2.2., .2.3., 2.4., 3.1.,3.2.,3.3.,3.4.,4.1.,4.2.,4.3.,4.4., 5.1.,5.2.,5.3.,5.4.,; accesibil din <https://aid-romania.org/wp-content/uploads/2020/02/Livrabil-s.a.-3.7.-EDU-PART.pdf>
- ✓ Bocoș, M. (2013). *Instruirea interactivă. Repere axiologice și metodologice*. Iași: Editura Polirom.

- ✓ Bocoș, M., Jucan, D. (2019). *Fundamentele pedagogiei. Teoria și metodologia curriculumului. Repere și instrumente didactice pentru formarea profesorilor*. Pitești: Editura Paralela 45.
- ✓ Bocoș, M., Jucan, D., 2018-2019, *Teoria și metodologia instruirii și Teoria și metodologia evaluării. Repere și instrumente didactice pentru formarea profesorilor*. Pitești: Editura Paralela 45.
- ✓ Catalano, H. (2018). *Procesul de învățământ: direcții epistemice, pragmatice și experiențiale*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- ✓ Catalano, H., Albușescu, I. (2019). *Didactica jocului*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- ✓ Catalano, H., Albușescu, I. (2018). *Pedagogia jocului și a activităților ludice*. București, Editura Didactică și Pedagogică.
- ✓ Catalano, H., Albușescu, I. (2019). *Sinteze de pedagogia învățământului preșcolar*. București: Editura Editura Didactica Publishing House.
- ✓ Căndea A. (2015). *Alternative educaționale*. Cap. 1 și 2. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană.
- ✓ Cerghit, I., Neacșu, I., Pânișoară I.O., Potolea D. (2001). *Prelegeri pedagogice*. Iași: Editura Polirom.
- ✓ Ciolan, L.(2008). *Învățarea integrată - fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*, Iași: Editura Polirom.
- ✓ Cristea, S. (2017). *Finalitățile educației*. București: Editura Didactica Publishing House.
- ✓ Cristea, S. (2017). *Instruirea / Procesul de învățământ*. București: Editura Didactica Publishing House.
- ✓ Cristea, S. (2017). *Realizarea instruirii ca activitate de predare-învățare-evaluare*, București: Editura Didactica Publishing House.
- ✓ Cristea, S. (2018). *Obiectivele instruirii / procesului de învățământ*. București: Editura Didactica Publishing House.
- ✓ Cristea, S. (2019). *Metodologia instruirii în cadrul procesului de învățământ*. București: Editura Didactica Publishing House.
- ✓ Cocardă, E. (2010). *Introducere în teoriile învățării*. Iași: Editura Polirom.
- ✓ Jeder D, (coordonator) (2017). *Elemente de didactică aplicată în învățământul preșcolar*. București: DPH
- ✓ Manolescu, M. (2005). *Evaluarea școlară: metode, tehnici, instrumente*. București: Editura Meteor Press.
- ✓ Manolescu, M. (2010). *Teoria și metodologia evaluării*. București: Editura Universitară.
- ✓ Manolescu, M. (2015). *Referențialul în evaluarea școlară*. București: editura Universitară.
- ✓ Neacșu, I. (2015). *Metode și tehnici de învățare eficientă. Fundamente și practici de Succes*. Iași: Editura Polirom.
- ✓ Negreț, D.I.(2008). *Teoria generală a curriculumului educațional*. Iași: Editura Polirom.
- ✓ Pânișoară, I. O., Manolescu, M. (2019). *Pedagogia învățământului primar și preșcolar*, Iași, Editura Polirom.
- ✓ Păun, E., Potolea, D. (2002)., *Pedagogie. Fundamentări teoretice și demersuri aplicative*, Iași: Editura Polirom.
- ✓ Savu Cristescu M. (2014). *Teoria și practica evaluării*. Târgoviște: Editura Valahia University Press.
- ✓ Verza E., Verza F.Emil, (2017), *Psihologia copilului* București:Ed.Trei
- ✓ Vlaicu C., (2011), *Psihologia vârștelor*, Târgoviște: Bibliotheca
- ✓ Vrajmaș E. (2014). *Educație timpurie*. Cap.1 și cap. 9. București: Arlequin
- ✓ Vrajmaș E. (2014). *Educație timpurie*. Cap.3, 6, 7, 10. București: Arlequin